

Datum besluitraad	: 8 februari 2022	Datum oordeelraad	: 18 januari 2022
Agendapunt	:	Datum B en W	: 21 december 2021
Volgnummer	: 22.009 / 21bs00165	Programma begroting	: 7
Gewijzigd voorstel	:	Taakveld	: 7.4
Portefeuillehouder	: J. Rooijackers		

Adviesnota raad

Vaststellen Beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing

Beslispunten

1. Het Beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing vast te stellen.

Inleiding

In 2019 heeft het Rijk het Nationaal Klimaatakkoord vastgesteld. Dit akkoord is erop gericht om de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% en in 2050 met 95% te verminderen ten opzichte van 1990. In het Klimaatakkoord zijn afspraken opgenomen waarmee de klimaatambitie bereikt moet worden. Eén van die afspraken heeft betrekking op de wijze waarop we elektriciteit opwekken. In 2030 wil Nederland 70% van de elektriciteitsvraag opwekken met duurzame technieken zoals windturbines en zonnepanelen; deels door opwek op zee en deels door opwek op land. Om invulling te geven aan opwek op land, heeft iedere regio een Regionale Energie Strategie (RES) opgesteld. Met de RES van de Metropoolregio Eindhoven is vastgelegd dat we in 2030 in onze regio 2 TWh¹ aan elektriciteit duurzaam op gaan wekken. Ook in Veldhoven dragen wij ons steentje bij om deze doelstelling te behalen. In het voorliggende Beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing (kort: het Beleidskader) leggen we vast wat onze ambitie is en hoe we deze willen bereiken.

Het Beleidskader op hoofdlijnen

De belangrijkste elementen van het Beleidskader zijn hieronder opgesomd.

1. Ambitie: In 2040 wekken we minimaal 50% van onze elektriciteitsvraag uit het referentiejaar 2019 duurzaam op binnen onze gemeentegrenzen.
2. Uitgangspunten: bij het realiseren van onze ambitie hanteren we onderstaande 7 uitgangspunten.

3. Aandachtspunten: bij het realiseren van onze ambitie houden we oog voor;
 - de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnetwerk;
 - Onzekere ontwikkelingen van zowel de elektriciteitsvraag als de verduurzaming daarvan door innovaties op het gebied van opwek en opslag;

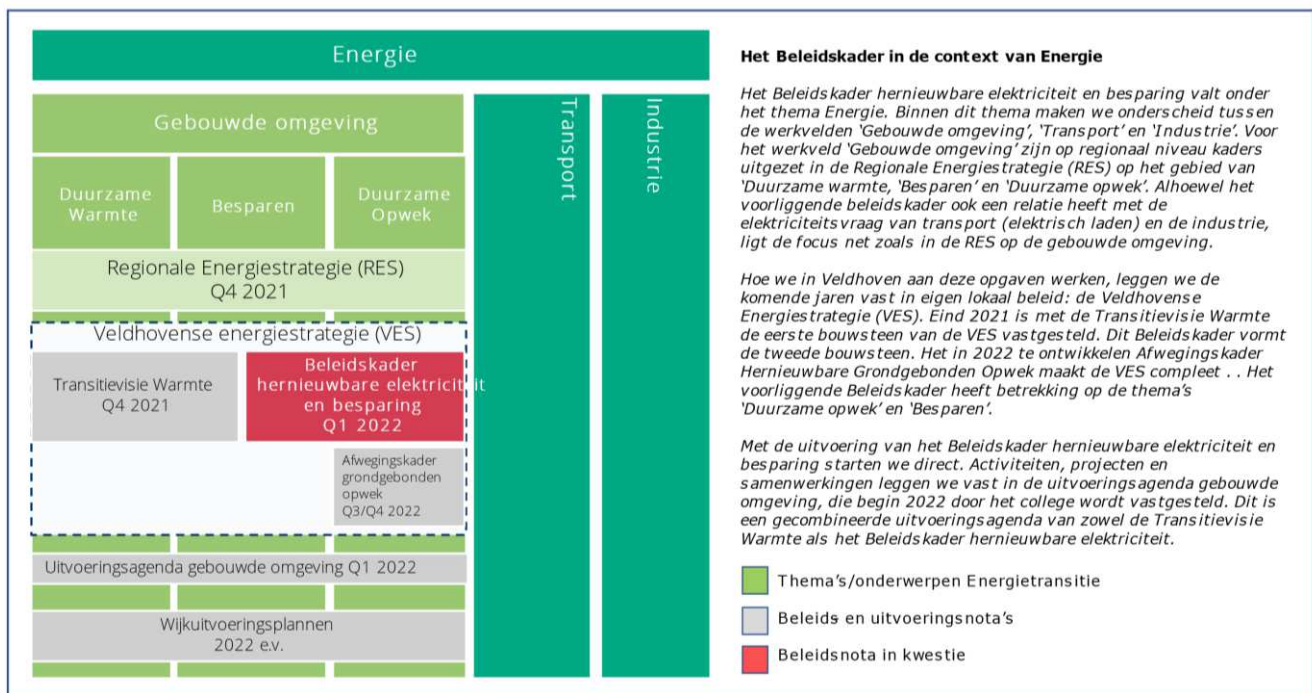
¹ TWh = terawattuur; 1 TWh = 1 miljard kWh

4. Strategie voor de uitvoering;

- **Focus op besparing:** We zetten sterk in op bewustwording bij zowel huishoudens als bedrijven. Daarbij hanteren we een brede insteek: zowel besparing op elektriciteit als warmte. Ook geven we zelf als gemeente het goede voorbeeld (vastgoed en openbare verlichting);
- **Flexibel werken binnen bestaande mogelijkheden:** De beperkte netwerkcapaciteit zorgt voor beperkingen. We benutten daarom de kansen die er nog wél zijn, namelijk inzetten op kleinverbruik aansluitingen én op oplossingen zoals energieopslag en het koppelen van vraag en aanbod.
- **Financiële participatie:** We willen een eerlijke verdeling van lasten en lusten. Bij grootschalige opwek is minimaal 50% lokaal eigendom het uitgangspunt. We stimuleren projecten waar dit percentage hoger ligt.
- **Duurzaamheid in brede zin:** Bij de realisatie van hernieuwbare opwek hebben we oog voor duurzaam grondstoffengebruik.
- **Zorgvuldige ruimtelijke inpassing:** Om zo efficiënt mogelijk om te gaan met de schaarse ruimte hanteren we de zonneladder zoals die in de RES-MRE wordt gehanteerd. Dat betekent dat we voorkeur geven aan binnenstedelijke opwek: zon-op-dak en gevels, op braakliggende gronden, langs infrastructuur en op parkeerplaatsen. Opwek in het buitengebied is ook nodig om de ambitie te behalen. Maar dit beperken we zoveel mogelijk en we houden controle op proces en uitvoering. De treden van de zonneladder zijn niet volgtijdelijk.
- **Aanpak op onderdelen:** Wat nodig is voor een doelmatige uitvoering verschilt per doelgroep en per locatietype waar we duurzame opwek willen realiseren. Ook verschilt hierin onze rol en de rol van onze partners. Een aanpak voor zon op dak vereist bijvoorbeeld andere inspanningen dan de ontwikkeling van grondgebonden opwek. Het beleidskader voorziet om deze reden in een aanpak op onderdelen.

Een samenvatting van het Beleidskader is opgenomen op pagina 6 t/m 8 van het Beleidskader. Onderstaand figuur 1 geeft weer hoe het Beleidskader past binnen het bredere thema Energie.

Figuur 1 | Beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing in de bredere context

Beoogd effect

Bijdragen aan de landelijke klimaatdoelstelling gericht op het terugdringen van de CO₂-uitstoot met 49% in 2030 en 95% in 2050 ten opzichte van het verbruik in 1990. Door de Veldhovense ambitie voor duurzame opwek uit het voorliggend Beleidskader te realiseren, kunnen we op basis van huidige technieken de CO₂-uitstoot reduceren met ca. 66 kiloton in 2040.

Argumenten

- 1.1 *De aanpak van klimaatverandering vereist drastische maatregelen.*
Het onlangs verschenen rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) laat zien dat de klimaatverandering steeds sneller gaat en de gevolgen (temperatuurstijging, zeespiegelstijging, extremer weer) steeds meer zichtbaar worden. De invloed van de mens op deze veranderingen is inmiddels onomstotelijk vastgesteld. De noodzaak om drastische maatregelen te treffen om de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen omlaag te brengen wordt steeds groter. Door het uitvoeren van de in het Beleidskader opgenomen strategie leveren we een bijdrage aan het terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van CO₂.
- 1.2 *Met de uitvoering van het Beleidskader geven we invulling aan onze regierol in de energietransitie.*
In het door de VNG ondertekende Nationaal Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over de rollen van verschillende partijen in het uitvoeren van klimaatdoelstellingen. De gemeentes hebben een belangrijke regierol in de uitvoering van doelstellingen uit het Klimaatakkoord voor de gebouwde omgeving. Ook heeft de gemeente een regierol in de uitvoering van doelstellingen uit de RES 1.0 van de Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld 21 december 2021 door uw raad). In het Beleidskader geven we aan hoe wij de regierol in gaan vullen en met welke andere partijen we gaan samenwerken.
- 1.3 *Met het Beleidskader sluiten we aan op de ambities en strategie uit de (ontwerp)Omgevingsvisie.*
In de (ontwerp)Omgevingsvisie zijn al ambities en strategische keuzes opgenomen voor 2040 op het gebied van CO₂-reductie en hernieuwbare opwek. In het Beleidskader zijn de ambitie en de strategie verder uitgewerkt en geconcretiseerd.
- 1.4 *De ambitie en strategie van het Beleidskader past bij de potentie voor hernieuwbare opwek in Veldhoven.*
In 2019 is een uitgebreid onderzoek gedaan naar de potentie voor hernieuwbare opwek in Veldhoven. Deze potentiëstudie en recentelijke controle hierop is het uitgangspunt geweest voor de voorliggende ambitie. Daarbij is rekening gehouden met voortschrijdend inzicht en verwachte efficiëncyverbeteringen.
- 1.5 *De grootverbruikers hebben een eigen verantwoordelijkheid in het verduurzamen van hun energiebehoefte.*
Op het grondgebied van Veldhoven zijn meerdere grootverbruikers van energie aanwezig, waarvan ASML verreweg de grootste is. In het kader van het Klimaatakkoord worden afzonderlijk afspraken gemaakt met de industrie over hun verduurzaming. Bedrijven zoals ASML nemen hierin reeds hun verantwoordelijkheid. Zo wordt een groot deel van de elektriciteit die ASML gebruikt opgewekt door een windmolenpark op de Noordzee. Als gemeente hebben we periodiek afstemming met ASML en andere grootverbruikers op dit thema. Door de combinatie van de zelfstandige verduurzaming van

grootverbruikers én de uitvoering van dit Beleidskader zetten we koers richting een volledig duurzame invulling van onze elektriciteitsvraag in 2050.

1.6 Met de uitgangspunten en strategie van het Beleidskader sluiten we aan bij wat er leeft onder stakeholders.

De realisatie van hernieuwbare opwek is een opgave voor de gehele samenleving. Gedurende het totstandkomingsproces van dit beleidskader hebben we daarom veel informatie opgehaald bij de stakeholders. Dit is de basis geweest voor de uitgangspunten en strategie die we hanteren.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Inspanning van de samenleving is voorwaardelijk om onze ambitie voor duurzame opwek en besparing te realiseren.

Om de ambitie te behalen, is het nodig dat inwoners, bedrijven en andere organisaties door energiebesparing de stijging van de elektriciteitsvraag beperken. Ook is het nodig dat initiatieven voor hernieuwbare opwek 'landen' in onze samenleving. Dat betekent onder meer dat een groot deel van de daken vol komt te liggen met zonnepanelen. Dit kan alleen als eigenaren van panden deze ook daadwerkelijk neerleggen. De strategie van dit beleidskader voorziet om deze reden in het stimuleren en waar nodig en mogelijk ontzorgen van alle doelgroepen. We houden bij welke projecten en activiteiten aanslaan, en welke minder. Aan de hand van tussentijdse mijlpalen monitoren we hoever we staan in onze ambitie. Indien nodig sturen we bij om in 2040 onze ambitie gerealiseerd te hebben.

1.2 Kosten en te ontvangen middelen voor de uitvoering zijn onzeker.

De uitvoering van de ambities en plannen uit dit beleidskader vragen om toekomstige investeringen in middelen en capaciteit. Net als bij de Transitievisie Warmte is ook voor dit kader nog onbekend wat de kosten voor uitvoering zullen zijn. Ook is onzeker welke middelen en subsidies we de komende jaren zullen ontvangen en binnenhalen om kosten te kunnen dekken. Gelet op het gesloten klimaatakkoord en de rol die gemeenten daarin hebben gekregen, is het aannemelijk dat kosten deels gedekt kunnen worden door een bijdrage van het Rijk. Om voor de eerste jaren de projecten en bijbehorende middelen in beeld te brengen, werken we nu aan een uitvoeringsagenda gebouwde omgeving 2022-2025. Zo zorgen we dat we zijn voorbereid om de middelen die beschikbaar gaan komen effectief te benutten. Voor 2022 zijn reeds middelen opgenomen in de begroting om een start te kunnen maken. Voor de jaren daarna zullen de middelen die nodig zijn worden opgevoerd en onderbouwd in de begrotingscyclus voor 2023.

Financiën

Het vaststellen van dit Beleidskader heeft geen directe financiële consequenties. De realisatie van de ambitie en de uitvoering van de plannen uit dit beleidskader vraagt echter wel om flinke investeringen in middelen en capaciteit. Zoals genoemd onder kanttekening 1.2 is nog niet duidelijk hoe hoog de investeringen voor Veldhoven zullen zijn en welke middelen we de komende jaren zullen ontvangen vanuit het rijk of subsidies. Met dit Beleidskader en de uitvoeringsagenda die hierop volgt, zorgen we dat Veldhoven is voorbereid om de middelen die beschikbaar gaan komen effectief te benutten.

Globaal idee van kosten en capaciteit (Energietransitie breed):

Begin 2021 heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) onderzoek gedaan naar de kosten die decentrale overheden tot 2030 zullen moeten maken om uitvoering te geven aan de afspraken uit het Klimaatakkoord. De activiteiten op het gebied van hernieuwbare elektriciteit vormen hier een onderdeel van. Maar ook opgaven zoals de

warmtetransitie en het verduurzamen van transport en industrie vallen onder de raming. Uitkomst van dit onderzoek is dat middelgrote gemeenten, zoals Veldhoven moeten denken aan:

- Extra jaarlijkse kosten: €92.500 tot €127.500 per jaar vanaf 2023 (uitgaande van voldoende personele capaciteit).
Deze verwachte kosten zijn met name proceskosten om de uitvoering van afspraken uit het klimaatakkoord te kunnen regisseren. Uitvoeringskosten voor bijv. installaties liggen voor alsnog bij de eindgebruiker.
- Capaciteitsbehoefte: 15 - 20 fte in 2023-2030 (€ 1,5- € 2,0 miljoen)
Circa 30% van deze kosten en capaciteitsbehoefte is gekoppeld aan duurzame opwek en besparing van elektriciteit waarbij er deels een overlapping plaatsvindt met activiteiten voor de warmtetransitie.

De resultaten van het onderzoek van de Raad voor het Openbaar Bestuur zijn ingebracht als input voor de kabinetsformatie. Op basis hiervan zal de rijksbijdrage voor gemeenten worden bepaald.

Hoe gaan we nu verder?

- Voor 2022-2025 maken we de projecten en bijbehorende middelen inzichtelijk in de uitvoeringsagenda gebouwde omgeving.
- Voor 2022 is al €150.000 euro opgenomen in de begroting. Samen met nog te verwachten Rijksgelden hebben we hiermee voldoende middelen om van start te gaan met de uitvoering van dit Beleidskader en andere activiteiten in het kader van de energietransitie. Op basis van de definitieve middelen voor 2022 bepalen we met welke projecten wordt gestart.
- Voor 2023-2025 worden op basis van de uitvoeringsagenda de benodigde middelen opgevoerd en onderbouwd in de begrotingscyclus voor 2023
- Bij actualisatie van de strategie en activiteiten op dit thema, actualiseren we ook de benodigde middelen en onderbouwen dit in de begrotingscyclus.

Communicatie en samenspraak

In onderstaand figuur is weergegeven hoe dit beleidskader in samenspraak met stakeholders tot stand is gekomen.

Figuur 2 | Schematische weergave van het totstandkomingsproces van dit beleidskader

Vervolg:

Communicatie en samenspraak zijn na vaststelling van dit beleidskader zeker zo belangrijk als daarvoor. Zoals aangegeven is voor de daadwerkelijke realisatie de gehele samenleving nodig. Gedurende de vaststellingsprocedure van dit beleidskader starten we met de ontwikkeling van de uitvoeringsagenda gebouwde omgeving 2022-2025. Daarvoor nodigen we stakeholders (inwoners, bedrijven en organisaties) uit om mee te denken over projecten en activiteiten. Voor deze uitvoeringsagenda zijn we nu al in gesprek met partners waaronder de woningbouwcorporaties en Veldhoven Duurzaam. Samen maken we afspraken over het samenwerken in de uitvoering. Communicatie over dit beleidskader, maar vooral over de projecten en activiteiten die zullen volgen, zetten we voort via onze gemeentelijke kanalen en kanalen van partners.

In de uitvoering van projecten is participatie van groot belang. We willen bewoners immers in stelling brengen om stappen te zetten. Hiervoor werken we nauw samen met partners zoals Veldhoven Duurzaam en welzijnsorganisaties. We evalueren projecten binnen en buiten onze gemeente en passen succesvolle aanpakken toe. Daarnaast zullen we inwoners en stakeholders nauw betrekken in de totstandkoming van het afwegingskader voor grondgebonden opwek. Dit traject staat gepland voor de tweede helft van 2022.

Uitvoering / planning

Parallel aan het vaststellen van dit beleidskader werken we onze plannen verder uit in de uitvoeringsagenda. Hierin komen de projecten en samenwerkingen die voortvloeien uit de realisatie van dit beleidskader samen met de projecten die we willen opzetten in het kader van de Transitievisie Warmte. De verschillende projecten zetten we uit in de tijd.

Met de eerste gemeentebrede en gebiedsgerichte projecten zijn we al begonnen in de vorm van diverse besparingsactiviteiten voor huurders en woningeigenaren.

Bijlagen

1. Bijlage 1: Beleidskader Hernieuwbare elektriciteit en besparing, inclusief samenvatting (nxt: 22b.000057)
2. Bijlage 2: Ingesproken presentatie over het beleidskader (nxt: 21int22618)
3. Raadsbesluit (nxt: 21bs00166)

Resultaat van de behandeling in de oordeelsvormende raad

De fracties staan positief tegenover het beleidskader. Er is verdeeldheid over het wel of niet openstaan voor zonneweides bij een verdere uitwerking. Wethouder Rooijackers licht toe dat de raad bij de vaststelling van een afwegingskader nog aan zet is en dat de ontwikkelingen maken dat nog niet zeker is in welke mate de aanleg van zonneweides nodig zal zijn.

Geconcludeerd wordt dat alle fracties het agendapunt als hamerstuk geagendeerd willen zien voor de besluitvormende vergadering van 8 februari. Alleen de fractie van VVD wil dit nog bespreken in de fractie en informeert de griffie als het toch als hamerstuk geagendeerd kan worden.

De oordeelsraad adviseert dit agendapunt als **bespreekstuk** te agenderen voor de besluitvormende raadsvergadering op 8 februari 2022.

De fractie van de VVD informeert de griffie als het agendapunt toch als **hamerstuk** geagendeerd kan worden.

Reactie college n.a.v. behandeling in de oordeelsvormende raad

Het college is tevreden over de behandeling van het beleidskader in de oordeelsvormende raad. Met het voorliggend beleidskader legt Veldhoven een belangrijke basis voor de Veldhovense Energietransitie. De komende jaren zal de focus liggen op het verzilveren van binnenstedelijke potentie voor duurzame opwek van elektriciteit. Het nog te ontwikkelen afwegingskader voor grondgebonden opwek biedt ruimte voor de raad en de samenleving om verder het gesprek te voeren over duurzame opwek in het buitengebied.

De behandeling in de oordeelvormende raadvergadering geeft geen aanleiding tot inhoudelijke wijziging van de raadsstukken. Wel heeft het college de suggestie overgenomen voor een tekstuele wijziging op p.12 van het beleidskader (figuur 1.3). De term 'Houtskoolschets' is hier vervangen door de term 'Potloodversie'.

Burgemeester en wethouders van Veldhoven,

A.J.G. Bex
secretaris

M.J.A. Delhez
burgemeester